

A gazdálkodóknak dönteniük kell

A 2015. évi támogatási rendszer még sok bizonytalanságot rejt, ami azért okoz problémát, mert a gazdálkodóknak úgy kell meghozniuk döntéseiket, hogy egy sor feltételrendszer még nem ismert. Ugyanakkor az is tény, hogy az adminisztrációs terhek sem váltak könnyebbé, hiszen a kötelezettségek nem csökkentek, sőt, nőttek, s miután új jogcímek jelennek meg, e jogcímek eljárási rendjei még sok újdonságot, nem egy esetben buktatót tartalmazhatnak. A gazdáknak tehát alaposan fel kell(ene) készülniük ezekre az új kihívásokra is, mert aki nem jól teljesít, az kiesik a támogatottak köréből. Máhr András, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége főtitkárhelyettese szerint sok gazdálkodót érhet meglepetés, amikor az új pályázati kiírások megjelennek.

Az agrárgazdálkodók több okból is rendkívül nehéz helyzetben vannak – mondta Máhr András. Ennek egyik alapvető oka, hogy a 2015-ös esztendő pénzügyi feltételrendszerei még nem ismertek. Nem jelentek meg a jogszabályok a zöldítés feltételeiről, a termeléshez kötött támogatásokról, a kistermelői átalányról, és még sorolhatnánk. Ugyanakkor a gazdálkodónak döntenie kell, mert nem várhat arra, hogy az új feltételrendszerek hogyan alakulnak, hiszen a döntéseket az időjárás, a természet, a biológia alapján kell meghoznia. A hazai jogalkotási folyamatától függetlenül kell vetni, az állatokat gondozni.

Költözött a hivatal

Nem csak az a probléma, hogy az új feltételrendszer nem ismert, hanem az is, hogy átalakult az intézményrendszer. A Földművelésügyi Minisztériumtól a Miniszterelnökséghez került az agrár- és vidékfejlesztési államtitkárság. A Miniszterelnökség jelentése szerint január 5-én ugyan megindult a munka a Kecskemétre költöztetett Agrár- és Vidékfejlesztési Államtitkárságon, de a 110 fős létszámból csak 64-en kezdtek el dolgozni. A korábbi

dolgozók majdnem fele nem költözött Budapestről Kecskemétre, helyükre a környékről kívánnak képzett, az agráriumban és a vidékfejlesztésben jártas fiatalokat felvenni, hogy február derekáig teljes legyen a létszám. A költözés a munkavégzésben nem okoz semmilyen gondot, közölte a Miniszterelnökség. Máhr András szerint gond az is, hogy Magyarországnak még nincs az Európai Bizottság által jóváhagyott vidékfejlesztési programja. Nemzeti hatáskörben sem hirdettek meg alapvető programokat, például az agrár-környezetgazdálkodásit vagy a kedvezőtlen adottságú területek támogatási rendszerét.

Az sem világos még, hogy a támogatások 1200 hektár fölötti megvonása milyen „játékszabályok” mentén valósul meg. Nyilvánvaló, hogy akiket ez az intézkedés sújt – márpedig több mint félezer gazdálkodóról van szó – nehéz döntés előtt állnak. A MOSZ fontos feladatának érezte, hogy a földforgalmi törvény súlyos kihatásaira a társadalom egészének figyelmét felhívja. Részletes elemzéseket tett közzé a törvény várható társadalmi, szociális és gazdasági következményeiről, a tör-

vény alkotmányellenességéről. Erdemes néhány észrevételt kiemelni ezek közül.

A támogatandó birtokméretek maximálása csökkenti a gazdálkodó szervezetek működéséhez szükséges földterületet, ami elsősorban az állattartókat érinti, mivel így nem tudják megtermelni a szükséges takarmányt, és ez a terület kevés ahhoz is, hogy a növénytermesztés kiegyensúlyozza az állattartás költségeit. Ez az állattartás csökkenéséhez vezet. Az állattenyésztés igényli a legtöbb munkaerőt, ezért a csökkentése a foglalkoztatás csökkenéséhez vezet, tovább rontva az amúgy is súlyos vidéki foglalkoztatási helyzetet, a vidék népességmegtartó-képességét.

Korlátozott termelés

A termelés visszaesése, illetve a földhasználat korlátozása csökkenti a földtulajdonosok lehetőségét a tulajdonuk bérbé adására. Ezzel jelentős kiegészítő jövedelemtől esnek el, miközben rájuk hárul a földhasznosításának kötelezettsége. Ennek elkerülésére kénytelenek lesznek a tulajdonukat nyomott áron eladni vagy bérbé adni annak a szűk körnek, akiket a törvény erre feljogosít. Ez különösen az elmaradott térségekben, a gyengébb földmínőségek esetén jelent szinte megoldhatatlan problémát.

A termelésük korlátozására kényszerülő gazdálkodó szervezetek eszközei vagy azok egy része kihasználatlanul marad, leértékelődik, ami a tulajdonosaik vagyonát csökkenti. A termelés elmaradása előbb-utóbb az import, és a fogyasztói árak növekedéséhez vezet, ami az egész társadalmat érinti. A tulajdonszerzés és a földhasználat hatósági jóváhagyásának szabályai önkényes döntésekre adnak lehetőséget, ami súlyosan sérti a jogbiztonságot és a jogállamiságot. Különösen

súlyosan sérti az alkotmányosságot a törvénynek az a rendelkezése, ami szerint a gazdálkodó szervezet szervezeti formaváltozásával (szétválással, kiválással) létrejött jogi személy nem szerezheti meg az addig a szervezet tulajdonában lévő termőföldet – anélkül, hogy a törvény rendelkezne ennek kárpótlásáról.

Tejpiaci nehézségek

A termelés korlátozására kényszerülő gazdálkodó szervezetek rövidtávon nem tudnak mást tenni, minthogy a költségeivel takarékoskodik, jelentette ki a főtitkárhelyettes. E költségtakarékosság elsősorban a munkabéreknel alkalmazható, tehát azt kell végiggondolni, hogyan csökkenthető a foglalkoztatás, s ebből adódóan a költségek mértéke. Ebben az időszakban a piaci viszonyok sem kiszámíthatók, elég ha arra utalunk, hogy 2015 márciusában megszűnik a tejkvótarendszer. Az is közismert, hogy a tejelő tehénállományok zömét azok a gazdaságok tartják, amelyeket a földalapú támogatások megvonása, az AKG felfüggesztése érint. Az persze vélelmezhető, hogy az uniós tejpiacon egyes tagországokban már jelentős a többlettermelés, s várhatóan e tejtermékek jelentős része a magyar piacon jelenik meg. Nem véletlen, hogy a Tej Terméktanács folyamatosan felhívta a figyelmet ezekre a veszélyekre, és kérte, hogy a magyar kormány a termelés-

hez kötött támogatások mellett a top up támogatások fizetésének lehetőségével is éljen, és a tejtermelők kompenzációs támogatását tartsák meg.

A kistermelőknek sem lesz könnyebb

Nem jobb a sertéstartók helyzete sem, hiszen a sertésletelepek zömét szintén azoknál a gazdálkodóknál találjuk, amelyeket a támogatás-megvonás és az AKG program hiánya sújt. Ugyan van ígéret arra, hogy lesz egy koca-állattól támogatás, de erre a költségvetésben egyelőre nincs meg a fedezet, és innentől kezdve hit és bizalom kérdése, hogy a jövőben mire számíthatnak az érintettek. A veszteségekkel viszont ma kell szembenézni, hiszen nem csak rövid-, hanem hosszabb távú döntéseket is meg kell hozni.

A kistermelők helyzete sem könnyebb. Az uniós támogatási

rendszerben bevezették a kistermelői átalány rendszerét, de erre vonatkozóan sem ismertek még a jogszabályok. Az öt hektár alatti kistermelőknek is el kell gondolkodniuk azon, hogy belépnek-e ebbe az új kistermelői átalányba vagy sem. Valószínű, hogy a többségnek érdemes ezt választani, de ahhoz előtte be kell jelentkezniük a rendszerbe, és már májusban eszerint kellene kitölteniük a támogatási kérelmet. Vajon mennyi döntési időt kaptak ezek a termelők, ha ma még semmit nem tudni arról, hogy miről és hogyan kellene dönteniük? Sok gazdálkodó azzal sem szembesült, hogy 2015-ben senkinek sem jár AKG támogatás.

Az intézményrendszer változása sem biztos, hogy segít. A jövő zenéje, hogy a kérelem helyett általánossá váló pályázati rendszer hogyan érinti a kisebb gazdálkodókat. A falu-

gazdász-hálózatot a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara működteti, így abban lehet bízni, hogy a falugazdászok továbbra is segítik a gazdálkodókat a kérelem kitöltésében. Ehhez komoly érdekek is fűződnek, hiszen nem csak a termelő, hanem az ország érdeke, hogy a támogatási forrásokat teljes egészükben, a céloknak megfelelően felhasználjuk, a kistermelőknek pedig nincs olyan apparátusa, amely segítené eligazodásukat a jogszabályok „sűrű erdejében”. Erre példaként elég a zöldítés szabályozását felhozni, amelyet várhatóan nem lesz egyszerű alkalmazniuk a 10-20-50 hektáros gazdálkodóknak.

Csak a remény

Az előzőekből adódóan elmondható, hogy a bürokrácia nem lesz egyszerűbb, mert míg korábban néhány feltételnek kellett eleget tenniük a gazdál-

kodóknak, addig az új rendszerben 10-15 új jelenik meg. Ma még nehéz megmondani, hogy az új feltételrendszer működtetéséhez szükséges intézményi fejlesztések hogyan állnak. Ami tény, hogy a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal költségvetése jelentősen nőtt annak érdekében, hogy megfelelő informatikai hátteret biztosítsanak a rendszer mögé. Máhr András bíz benne, hogy ezek a munkák jól haladnak, bár az EMVA-támogatások kifizetését biztosító informatikai rendszert bizonyára nem dolgozták még ki, elvégre még nincs elfogadott vidékfejlesztési programunk. Összességében azonban elmondható, hogy májusban minden gazdálkodónak be kell adnia a támogatási kérelmét ahhoz, hogy a földalapú támogatást – ehhez több jogcím is tartozik – megkapják, mondta végezetül a főtárhelyettes.

H. GY.

Judod, hogy a hétköznapiaknak is hősökre van szüksége?

Szerezzen értékes diplomát Keszthelyen, a Georgikonon!

NYÍLT NAP: 2015. január 30.

Gazdasági, vidékfejlesztő, kertész, szőlész, borász, növénytermesztő, állattenyésztő, turizmus, természetvédelmi, környezetgazdálkodási alap- és mesterképzések - Keszthelyen, a Pannon Egyetem Georgikon Karán.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZAG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE